

Checklista

Skolans kemiundervisning

Ni kan använda checklistan i sin helhet eller bara för det område ni är osäkra över. Både föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete och de om laboratoriearbete med kemikalier ställer krav på undersökning av verksamheten, bedömning av risker och förebyggande åtgärder.

Du hittar alla föreskrifter på Arbetsmiljöverkets webbplats www.av.se/lagochratt/afs. Längst bak i detta dokument finns en lista över de föreskrifter och broschyrer som vi hänvisar till i checklistan.

Mer information finns på: www.av.se/teman/skolan

Rutiner, information och instruktioner samt riskbedömning	Ja	Nej	Egna kommentarer
1. Finns det en klar fördelning av arbetsuppgifter? <i>(6 § AFS 2001:1 om systematiskt arbetsmiljöarbete med ändring i AFS 2003:4)</i>	☐	☐	
2. Finns fördelningen av arbetsmiljöuppgifter nerskriven? <i>(6 § AFS 2001:1 om systematiskt arbetsmiljöarbete med ändring i AFS 2003:4)</i>	☐	☐	
3. Gör ni riskbedömning av kemi-/laborationsverksamheten? <i>(2 § AFS 1997:10; 4–5 §§ AFS 2000:4; 8 § AFS 2001:1)</i>	☐	☐	Läs mer i broschyren "I allt laboratoriearbete ska riskerna bedömas", ADI 508.
4. Dokumenterar ni resultatet av riskbedömningen? <i>(4 § AFS 1997:10 / 6 § AFS 2000:4 / 8 § AFS 2001:1)</i>	☐	☐	
5. Har de lärare som har till uppgift att utföra riskbedömning tillräckliga kunskaper för detta? <i>(6 § AFS 2001:1 om systematiskt arbetsmiljöarbete med ändring i AFS 2003:4)</i>	☐	☐	
6. Har de lärare som har till uppgift att leda kemilaborationer tillräckliga kunskaper för detta? <i>(6 § AFS 2001:1 om systematiskt arbetsmiljöarbete med ändring i AFS 2003:4)</i>	☐	☐	
7. Har lärare och elever kännedom om de risker som finns med laboratoriearbete? <i>(7 § AFS 2001:1 om systematiskt arbetsmiljöarbete med ändring i AFS 2003:4)</i>	☐	☐	
8. Har ni skriftliga hanterings- och skyddsinstruktioner för laboratoriearbete? <i>(4 § AFS 1997:10 och 11 § AFS 2000:4)</i>	☐	☐	
9. Kontrollerar ni att eleverna förstått och tagit till sig dessa instruktioner <i>(7 § AFS 2001:1 om systematiskt arbetsmiljöarbete med ändring i AFS 2003:4)</i>	☐	☐	
10. Har övrig personal, t.ex. städpersonal, informerats om riskerna på kemilaboratoriet? <i>(7 § AFS 2001:1 om systematiskt arbetsmiljöarbete med ändring i AFS 2003:4)</i>	☐	☐	
11. Låter ni elever arbeta ensamma med laboratorieförsök utan tillsyn av lärare eller annan vuxen person med tillräcklig kunskap? <i>(2 § AFS 1982:3 och 5–6 §§ AFS 1996:1)</i>	☐	☐	
Ventilation av dragskåp	Ja	Nej	Egna kommentarer
12. Använder ni dragskåp eller likvärdig utrustning då ni hanterar kemikalier som alstrar hälsofarliga luftföroreningar? <i>(14 § AFS 1997:10 om laboratoriearbete med kemikalier)</i>	☐	☐	

13. Finns det tillräckligt många dragskåp eller likvärdig utrustning för att hela undervisningsgruppen ska kunna utföra laboration samtidigt? (2 § AFS 1997:10 om laboratoriearbete med kemikalier)	☐	☐	Om dragskåpen inte räcker till för alla elever, vad gör då de elever som inte får plats? Klarar läraren tillsyn över både laborerande och övriga elever?
14. Finns det kontrollsystem för ventilation av dragskåp eller likvärdigt? (26 § AFS 2009:2 om arbetsplatsens utformning)	☐	☐	
15. Hanterar ni så farliga ämnen att ljud- eller ljuslarm behövs för att larma när det blir för lågt frånluftsflöde? (26 § AFS 2009:2 om arbetsplatsens utformning)	☐	☐	
16. Finns det sådant larm installerat? (26 § AFS 2009:2 om arbetsplatsens utformning)	☐	☐	
17. Kontrollerar ni minst en gång per år att ventilation och kontrollsystem (inklusive larm) fungerar? (28 § AFS 2009:2 om arbetsplatsens utformning)	☐	☐	
18. Dokumenterar ni detta? (28 § AFS 2009:2 om arbetsplatsens utformning)	☐	☐	
Märkning av kemiska ämnen	Ja	Nej	Egna kommentarer
19. Har ni förteckning över alla kemiska ämnen? (38, 41–42 §§ AFS 2000:4 om kemiska arbetsmiljörisker)	☐	☐	
20. Finns det säkerhetsdatablad (varuinformationsblad) för alla kemiska ämnen? (39, 41–42 §§ AFS 2000:4 om kemiska arbetsmiljörisker)	☐	☐	
21. Förvarar ni kemiska ämnen i förpackning eller kärl som är märkta enligt reglerna? (24, 40–42 §§ AFS 2000:4)	☐	☐	Förvara aldrig kemikalier i syltburkar etc. så att de kan förväxlas med något ofarligt. Märk även kärl som man håller upp små mängder i för att använda under laboration.
Läs mer i broschyrerna "Kemiska arbetsmiljörisker är fler och närmare än du tror" och "Frätande ämnen kan förstöra din syn".			
Hantering av gas	Ja	Nej	Egna kommentarer
22. Finns det gasledning? Om svaret är ja:	☐	☐	
a) för vilka gaser?			
.....			
.....			
b) är ventilerna märkta med "Stängt/Öppet"? (11 § AFS 1997:10)	☐	☐	
c) gör ni läcksökning av gasledning, etc. minst en gång/år? (11 § AFS 1997:10)	☐	☐	
d) dokumenterar ni detta? (11 § AFS 1997:10)	☐	☐	

23. Finns det gasflaskor? Om ja: a) för vilka gaser?	☐	☐	
.....			
.....			
b) är gasflaskorna säkrade mot fall? (17 § AFS 1997:10)	☐	☐	
c) förvaras gasflaskorna i väl ventilerat utrymme? (21 § AFS 1997:7)	☐	☐	
24. Finns det varselskyltning om gasledning/ gasflaskor? (40 § AFS 2000:4 och 8 § AFS 2001:4)	☐	☐	
Förvaring av kemiska ämnen/produkter	Ja	Nej	Egna kommentarer
25. Förvarar ni giftiga, mycket giftiga eller starkt frätande kemiska ämnen i låsbart utrymme? (13 § AFS 1997:10 och 19 § AFS 2000:4)	☐	☐	
26. Är detta skåp/utrymme varselmärkt? (2 § AFS 2008:13 om skyltar och signaler)	☐	☐	
27. Förvarar ni kemiska ämnen som kan avge hälsofarliga luftföroreningar i mekaniskt ventilerade kemikalieskåp eller /-utrymmen? (13 § AFS 1997:10)	☐	☐	
28. Förvarar ni kemiska ämnen så att elever och andra obehöriga personer inte kan komma åt dem? (2 § AFS 1997:10 samt 2 kap. 8-9 §§, KIFS 2008:2)	☐	☐	
29. Transporterar ni kemiska ämnen/blandningar från förvaringsskåp etc. till laborationsförsök på ett säkert sätt? (10 § AFS 2000:4)	☐	☐	
Sanering, rengöring och avfall	Ja	Nej	Egna kommentarer
30. Finns det instruktioner för sanering och rengöring efter spill? (20 § AFS 1997:10 och 13 § AFS 2000:4)	☐	☐	
31. Finns det rutiner för hantering av avfall? (21 § AFS 1997:10 och 14 § AFS 2000:4)	☐	☐	
Personlig skyddsutrustning och hygien	Ja	Nej	Egna kommentarer
32. Finns det skyddskläder så att det räcker till en hel klassuppsättning, laboratorierock alt. förkläde + armskydd och skyddsglasögon samt engångsskyddshandskar? Om inte, vad gör de elever till vilka det inte finns skyddsutrustning? (22 § AFS 1997:10 om laboratoriearbete och 10 § punkt 5 AFS 2000:4 om kemiska arbetsmiljörisker)	☐	☐	
33. Finns det rutiner som säkerställer att regler för hygien, matförtäring och kosmetika efterlevs? (25 § AFS 1997:10 och 16,18 § AFS 2000:4)	☐	☐	

Ögonspolningsanordning och nöddusch

Vid risk för stänk i ögat av farliga ämnen:

Ja Nej

Egna kommentarer

34. Finns det fast installerad ögonspolningsanordning med tempererat vatten i omedelbar närhet av laborationsplatsen? <i>(26 § AFS 1997:10 och 9 § AFS 1999:7 och 15 § AFS 2000:4)</i>	☐	☐	
35. Spolar ni igenom anordningen varje dag för att undvika tillväxt av bakterier i stillastående vatten? <i>(Allmänna råd till 9 § AFS 1999:7)</i> Om svaret är nej, finns det några rutiner för genomspolning?	☐	☐	
36. Kontrollerar ni regelbundet ögonspolningsanordningen – minst en gång per månad? <i>(26 § AFS 1997:10 och 9 § AFS 1999:7)</i>	☐	☐	
37. Dokumenterar ni detta en gång per halvår? <i>(26 § AFS 1997:10 och 9 § AFS 1999:7)</i>	☐	☐	
38. Har ni kompletterat den fasta spolanordningen med ögonspolflaskor av engångstyp? <i>(26 § AFS 1997:10 och 9 § AFS 1999:7)</i>	☐	☐	
39. Har ni rutiner för att byta ut ögonspolflaskor vid utgången datum? <i>(9 § AFS 1999:7)</i>	☐	☐	
40. Är ögonspolningsanordningen märkt med varningsskylt? <i>(8 § AFS 1999:7 och 2 § AFS 2008:13, bilaga 2 punkt 3.4)</i>	☐	☐	
<i>Vid risk för översköljning av farligt ämne som kan skada huden eller vid risk för brand i kläderna:</i>			
41. Är nödduschen lätt tillgänglig? <i>(27 § AFS 1997:10 och 10 § AFS 1999:7 och 15 § AFS 2000:4)</i>	☐	☐	
42. Kontrollerar ni nödduschen regelbundet, minst en gång per halvår? <i>(27 § AFS 1997:10 och 10 § AFS 1999:7)</i>	☐	☐	
43. Dokumenterar ni detta en gång per halvår? <i>(27 § AFS 1997:10 och 10 § AFS 1999:7)</i>	☐	☐	
44. Kan nödduschen utlösas av en krypande person? <i>(27 § AFS 1997:10 och 10 § AFS 1999:7)</i>	☐	☐	
45. Har ni skyltat var nödduschen finns? <i>(8 § AFS 1999:7 och 2 § AFS 2008:13, bilaga 2 punkt 3.4)</i>	☐	☐	
Läs mer under rubriken Första hjälpen nedan samt i broschyren "Frätande ämnen kan förstöra din syn".			

Första hjälpen och krisstöd	Ja	Nej	Egna kommentarer
46. Har ni rutiner för hur man ska agera vid kemiska olyckor? <i>(5 § AFS 1999:7 om första hjälpen och krisstöd)</i>	☐	☐	
47. Är eleverna informerade om rutinerna? Känner lärarna till rutinerna? <i>(5 § AFS 1999:7 om första hjälpen och krisstöd)</i>	☐ ☐	☐ ☐	
48. Finns det telefon tillgänglig för att påkalla hjälp vid en olycka? <i>(5 § AFS 1999:7 om första hjälpen och krisstöd)</i>	☐	☐	
49. Finns det alltid utbildad personal tillgänglig på skolan som kan ge första hjälpen? <i>(6 § AFS 1999:7 om första hjälpen och krisstöd)</i>	☐	☐	
50. Finns det rutiner för hur man tar hand om elever och lärare som varit med, men inte själva skadats fysiskt, vid en olycka? <i>(5 § AFS 1999:7 om första hjälpen och krisstöd)</i>	☐	☐	
51. Finns det utrustning för första hjälpen? <i>(8 § AFS 1999:7 om första hjälpen och krisstöd)</i>	☐	☐	
52. Har ni skyltat/märkt ut platsen för första hjälpen-utrustning? <i>(5 § AFS 1999:7 och 2 § AFS 2008:13, bilaga 2 punkten 3.4)</i>	☐	☐	
Läs mer i broschyren "Första hjälpen och krisstöd"			
Brandskydd och utrymning	Ja	Nej	Egna kommentarer
53. Finns det utrustning för brandsläckning? <i>(87 § AFS 2009:2 och 33 § AFS 2000:4)</i>	☐	☐	
54. Har ni skyltat/märkt ut platsen för brandsläckningsutrustning? <i>(82 § AFS 2009:2 och 2 § AFS 2008:13, bilaga 2 punkten 5.5)</i>	☐	☐	
55. Finns det utrymningslarm? <i>(83 § AFS 2009:2)</i>	☐	☐	
56. Har ni en utrymningsplan? <i>(89 § AFS 2009:2)</i>	☐	☐	
57. Är utrymningsvägarna skyltade? <i>(80 § AFS 2009:2 och 2 § AFS 2008:13, bilaga 2 punkten 3.4)</i>	☐	☐	
58. Övar ni utrymning regelbundet? <i>(87 § AFS 2009:2)</i>	☐	☐	
Läs mer i broschyren "Utrymning"			

Olyckor och tillbud	Ja	Nej	Egna kommentarer
59. Utreder arbetsgivaren orsakerna om en elev eller lärare råkar ut för ohälsa eller olycksfall och om något allvarligt tillbud inträffar? (9 § AFS 2001:1 med ändring i 2008:15)	☐	☐	
60. Har ni rutiner för att anmäla allvarliga olyckor och tillbud till Arbetsmiljöverket? (2 § Arbetsmiljöförordningen)	☐	☐	
61. För ni årlig statistik över olyckor, sjukdomar och tillbud i arbetet?	☐	☐	
Läs mer i broschyren "Anmäl din arbetsskada"			

Föreskrifter

AFS 1982:3	Ensamarbete
AFS 1996:1	Minderåriga
AFS 1997:10	Laboratoriearbete med kemikalier
AFS 1999:7	Första hjälpen och krisstöd
AFS 2000:4	Kemiska arbetsmiljörisker
AFS 2001:1	Systematiskt arbetsmiljöarbete
AFS 2003:4	Systematiskt arbetsmiljöarbete (ändring)
AFS 2008:15	Systematiskt arbetsmiljöarbete (ändring)
AFS 2001:4	Gasflaskor
AFS 2008:13	Skyltar och signaler
AFS 2009:2	Arbetsplatsens utformning

Broschyrer

ADI 161	Anmäl din arbetsskada
ADI 258	Utrymning
ADI 296	Kemiska arbetsmiljörisker är fler och närmare än du tror
ADI 500	Frätande ämnen kan förstöra din syn
ADI 508	I allt laboratoriearbete ska riskerna bedömas
ADI 534	Första hjälpen och krisstöd

